

Rola EFSA w obszarze bezpieczeństwa żywności i informowania o ryzyku

EFSA's role in food safety and risk communication

IWONA WIŚNIEWSKA

Kierownik Polskiego Punktu Koordynacyjnego EFSA
Główny Inspektorat Sanitarny w Warszawie

W artykule przedstawiono strukturę, misję i działania Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) oraz proces oceny ryzyka i informowania o ryzyku. Omówiono strategię EFSA na lata 2020 oraz rolę Polskiego Punktu Koordynacyjnego EFSA zlokalizowanego w Głównym Inspektoracie Sanitarnym.

The article presents the structure, mission and activities of the European Food Safety Authority (EFSA) and the process of risk assessment and risk communication. The EFSA's strategy for 2020 is also discussed as well as the role of the Polish EFSA Focal Point located at the Chief Sanitary Inspectorate.

Słowa kluczowe: Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), Polski Punkt Koordynacyjny EFSA, ocena ryzyka, informowanie o ryzyku

Key words: European Food Safety Authority (EFSA), Polish EFSA Focal Point, risk assessment, risk communication

© Hygeia Public Health 2017, 52(1): 10-15

Adres do korespondencji / Address for correspondence

www.h-ph.pl

dr Iwona Wiśniewska
Główny Inspektorat Sanitarny
ul. Targowa 65, 03-729 Warszawa
tel. 22 536 14 62, e-mail: i.wisniewska@gis.gov.pl

Nadesłano: 20.09.2016

Zakwalifikowano do druku: 15.01.2017

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (*European Food Safety Authority* – EFSA) został powołany na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r., ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego oraz procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności [1]. Powołanie Urzędu miało związek z serią kryzysów żywieniowych w latach 90. XX w. i stanowiło część programu mającego na celu poprawę bezpieczeństwa żywności w UE, zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumenta oraz przywrócenie i utrzymanie zaufania w obszarze żywieniowym. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności jest agencją niezależną, finansowaną z budżetu UE i działa niezależnie od Komisji Europejskiej (KE), Parlamentu Europejskiego (PE) i Krajów Członkowskich (MS) [2].

Misja i zadania EFSA

Zgodnie z art. 22 Rozporządzenia nr 178/2002 [1] misją Urzędu jest zapewnienie bezpieczeństwa w łańcuchu żywieniowym w UE przez:

- doradztwo naukowe oraz wsparcie naukowo-techniczne w zakresie prawodawstwa i polityki Wspólnoty we wszystkich dziedzinach, które wywierają

bezpośredni lub pośredni wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz;

- gromadzenie i analiza danych, które umożliwiają przygotowanie charakterystyk i monitorowanie zagrożeń;
- identyfikacja pojawiających się zagrożeń, ocena ryzyka, formułowanie ostrzeżeń, wsparcie naukowe KE w szczególności w przypadku kryzysu żywnościowego.

Główne zadania Urzędu, to:

- wspierania i koordynacja jednolitych metodyk oceny ryzyka;
- na żądanie KE udzielanie pomocy w zakresie interpretacji i uznawania opinii dotyczących oceny ryzyka;
- zlecenie badań naukowych niezbędnych do wykonywania powierzonych misji;
- ustanowienie systemu sieci organizacji działających w obszarach objętych misją Urzędu [1].

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności opracowuje opinie naukowe w oparciu o mandat zlecony przez Komisję Europejską, Parlament Europejski lub Państwa Członkowskie. Również sam Urząd może podjąć decyzję dotyczącą przeprowadzenia oceny ryzyka w sytuacji, w której uzna to za konieczne (np.

w sytuacji kryzysowej). Należy podkreślić rozdział kompetencji pomiędzy EFSA a Komisją Europejską.

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności zapewnia wsparcie naukowe na potrzeby Komisji, jednak opinie naukowe EFSA nie mają mocy prawnej. Z kolei Komisja Europejska podejmuje decyzje legislacyjne i zarządza ryzykiem, m.in. w oparciu o opinie EFSA i biorąc je pod uwagę jako jeden z czynników. Rozdzielność kompetencji podkreśla również usadowienie siedzib obu instytucji w różnych miejscach – siedzibą Komisji Europejskiej jest Bruksela, a EFSA zlokalizowana jest we Włoszech, w Parmie, nazywanej „włoską doliną żywności” (*food valley*) [2].

Struktura EFSA

Na czele EFSA stoi Zarząd (*Management Board*), którego 14 członków powołuje Rada Europejska na 4-letnią kadencję. Zarząd określa wytyczne i zakres prac oraz zapewnia realizację misji i zadań EFSA. Dyrektor Wykonawczy (*Executive Director*) odpowiedzialny jest za stałe zarządzanie Urzędem oraz wdrażanie programu prac. Obecnie od dnia 1 czerwca 2014 r. funkcję Dyrektora pełni Bernhard Url. Kadencja dyrektora trwa 5 lat. Za sprawy operacyjne odpowiedzialne są Departamenty (*Departments*). Ciałem doradczym jest Forum Doradcze (*Advisory Forum*), w skład którego wchodzi przedstawiciele Państw Członkowskich reprezentujący organy związane z oceną ryzyka [3].

Departamenty EFSA

Departament ds. Naukowej Oceny Produktów Regulowanych (*Scientific Evaluation of Regulated Products*) – zajmuje się oceną bezpieczeństwa produktów zgłaszanych do Komisji Europejskiej w celu uzyskania pozwolenia na obrót na terenie UE. Obejmuje zagadnienia związane ze środkami ochrony roślin, organizmami modyfikowanymi genetycznie, dodatkami do żywności i pasz, materiałami wchodzącymi w kontakt z żywnością. Powołane Centrum Informacyjne (*Application Desk*) współpracuje bezpośrednio z wnioskodawcami udzielając porad i informując o stanie przebiegu oceny wniosków.

Departament ds. Oceny Ryzyka i Wsparcia Naukowego (*Risk Assessment & Scientific Assistance*) – zajmuje się doradztwem naukowym i stanowi wsparcie naukowe dla Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Państw Członkowskich w zakresie bezpieczeństwa żywności na każdym etapie łańcucha żywnościowego („od pola do stołu”; *from field to fork*). Obejmuje zagadnienia związane ze zdrowiem roślin i zwierząt, biologicznymi zagrożeniami i zanieczyszczeniami w żywności, pojawiającymi się zagrożeniami, jak również opracowuje zharmonizowane metodologie oceny ryzyka i gromadzi dane.

Departament ds. Komunikacji i Kontaktów Zewnętrzných (*Communications & External Relations*) – zajmuje się współpracą międzynarodową, informowaniem o ryzyku oraz kontaktami z mediami.

Departament ds. Administracji (*Business Services*) – stanowi wsparcie prawne, finansowe, kadrowe dla Urzędu [4].

Panele naukowe EFSA

W panelach naukowych pracują oprócz ekspertów EFSA eksperci z Państw Członkowskich wyłonieni w procesie rekrutacji. Kadencja pracy ekspertów w panelu wynosi 4 lata. W strukturach EFSA działa 10 specjalistycznych paneli:

1. ANS (*Panel on Food Additives and Nutrient Sources Added to Food*) – Panel ds. dodatków do żywności i składników odżywczych dodawanych do żywności;
2. CEF (*Panel on Food Contact Materials, Enzymes, Flavourings and Processing Aids*) – Panel ds. materiałów pozostających w kontakcie z żywnością, enzymów, aromatów i substancji pomagających w przetwarzaniu;
3. NDA (*Panel on Dietetic Products, Nutrition and Allergies*) – Panel ds. produktów dietetycznych, żywienia i alergii;
4. AHAW (*Panel on Animal Health and Welfare*) – Panel ds. zdrowia i dobrostanu zwierząt;
5. BIOHAZ (*Panel on Biological Hazards*) – Panel ds. zagrożeń biologicznych;
6. CONTAM (*Panel on Contaminants in the Food Chain*) – Panel ds. zanieczyszczeń w łańcuchu pokarmowym;
7. FEEDAP (*Panel on Additives and Products or Substances used in Animal Feed*) – Panel ds. dodatków i produktów lub substancji wykorzystywanych w paszach;
8. GMO (*Panel on Genetically Modified Organisms*) – Panel ds. organizmów modyfikowanych genetycznie;
9. PPR (*Panel on Plant Protection Products and their Residues*) – Panel ds. środków ochrony roślin i ich pozostałości;
10. PLH (*Panel on Planth Health*) – Panel ds. zdrowia roślin [5].

Sieci naukowe EFSA

Pracę ekspertów w panelach wspierają grupy robocze powoływane do określonych zadań (*Task Forces*) oraz sieci naukowe zrzeszające ekspertów z Państw Członkowskich (również z Polski). Krajowi eksperci umożliwiają wykorzystanie danych i informacji z państw UE w procesie opracowywania opinii naukowych. Obecnie funkcjonuje 12 sieci [6]:

1. Sieć Naukowa ds. oceny ryzyka w zakresie zdrowia i dobrostanu zwierząt (*Scientific Network for Risk Assessment in Animal Health and Welfare*);

2. Sieć Naukowa ds. oceny ryzyka w zakresie zdrowia roślin (*Scientific Network for Risk Assessment in Plant Health*);
3. Sieć Naukowa ds. mikrobiologicznej oceny ryzyka (*Scientific Network for Microbiological Risk Assessment*);
4. Sieć Naukowa ds. BSE/TSE (*Scientific Network on BSE/TSE*);
5. Sieć Naukowa ds. gromadzenia danych dotyczących chorób odzwierzęcych (*Scientific Network on Zoonoses Data Collection*);
6. Sieć Naukowa ds. danych dotyczących chemikaliów (*Scientific Network on Chemical Occurrence Data*);
7. Sieć Naukowa ds. danych dotyczących spożycia żywności (*Scientific Network on Food Consumption Data*);
8. Sieć Naukowa ds. gromadzenia danych dotyczących pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych (*Scientific Network on Veterinary Medicinal Products Residues Data Collection*);
9. Sieć Naukowa ds. składników żywności i opakowań (*Scientific Network on Food Ingredients and Packaging*);
10. Sieć Naukowa ds. oceny ryzyka GMO w zakresie żywności, pasz i środowiska (*Scientific Network for Risk Assessment of GMOs – Food and Feed and Environmental Risk Assessment*);
11. Sieć Naukowa ds. nowopojawiających się zagrożeń (*Scientific Network on Emerging Risk Exchange*);
12. Sieć Naukowa ds. oceny ryzyka w zakresie nanotechnologii w żywności i paszach (*Scientific Network for Risk Assessment of Nanotechnologies in Food and Feed*).

Przygotowywanie opinii przez EFSA

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności opracowuje opinie naukowe na wniosek Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Państw Członkowskich lub na podstawie własnego mandatu. Otrzymany mandat zostaje skierowany do odpowiedniego panelu, w którym zostaje powołana Grupa Robocza ekspertów w danym zakresie. Grupa Robocza przygotowuje projekt opinii w oparciu o dostępne dane naukowe, opinie i publikacje. Często zwraca się do Państw Członkowskich o udostępnienie i nadesłanie danych pochodzących z monitoringu, urzędowych kontroli czy badań naukowych (*call for data*). Prace Grupy Roboczej wspierają eksperci z sieci naukowych. Opracowany projekt opinii jest przekazywany do panelu do dyskusji. Projekt jest w miarę potrzeby poddawany publicznym konsultacjom (*public consultations*) dając możliwość nadsyłania komentarzy wszystkim zainteresowanym stronom. Każda merytoryczna uwaga jest rozpatrywana podczas dyskusji w panelu nad ostatecz-

nym kształtem opinii. Końcowa opinia jest wynikiem wspólnych dyskusji, każdy ekspert ma równy głos i przyjmowana jest przez *consensus* z odnotowaniem opinii mniejszościowych odmiennych od przyjętej. Ostateczna wersja opinii przesyłana jest do organu, który wystosował zapytanie oraz publikowana jest na stronie EFSA w EFSA Journal ([http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1002/\(ISSN\)1831-4732](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1002/(ISSN)1831-4732)) [7].

Rejestr opinii EFSA jest również jawny i dostępny na stronie internetowej EFSA (<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/ListOfQuestionsNoLogin?0&panel=ALL>).

Oprócz opinii naukowych dotyczących bezpieczeństwa żywności i pojawiających się zagrożeń, EFSA opracowuje wytyczne naukowe stanowiące wsparcie dla aplikantów przygotowujących dokumentację do wniosków o dopuszczenie do obrotu produktów regulowanych na terenie UE, pracuje nad zharmonizowaniem metodologii badań, przygotowuje raporty obejmujące gromadzone dane ze wszystkich Państw Członkowskich UE oraz prowadzi bazy danych. Szczególnie ważne jest doradztwo ad hoc w sytuacjach kryzysowych, gdyż w oparciu o opinię EFSA organy zarządzające ryzykiem mogą podjąć szybko odpowiednie decyzje zażegnujące kryzys [2].

Niezależność EFSA

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności dba o jawność i przejrzystość swojej pracy zgodnie z zapisami w Rozporządzeniu nr 178/2002 [4] dotyczącymi niezależności, doskonałości naukowej, otwartości, przejrzystości i odpowiedzialności. Dnia 15 grudnia 2011 r. Zarząd EFSA przyjął dokument *Policy on independence and scientific decision-making processes*, w którym określono wszelkie środki podjęte przez EFSA zapewniające niezależność opinii. Każdy ekspert EFSA musi wypełnić deklarację braku konfliktu interesów (*Declaration of Interest*), co zapewnia, że eksperci pracujący w panelach są niezależni i wolni od nacisków [8].

EFSA współpracuje również ze wszystkimi stronami zainteresowanymi, a w szczególności z krajowymi agencjami ds. bezpieczeństwa żywności i organami kompetentnymi, konsumentami, przemysłem czy grupami zainteresowanymi środowiskiem. W posiedzeniach paneli mogą brać udział obserwatorzy zewnętrzni po wcześniejszym zarejestrowaniu się i zapoznaniu z regulaminem. Możliwość ta ma na celu promowanie lepszego zrozumienia sposobu przeprowadzania oceny ryzyka przez EFSA oraz pokreślenie przejrzystości w formułowaniu opinii. Od 2017 r. przebieg posiedzeń paneli jest transmitowany internetowo i po zarejestrowaniu się istnieje możliwość zadawania pytań *on-line* [9].

Strategia EFSA 2020

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności opracował strategię swojego działania do roku 2020 [10], której naczelną zasadą jest zapewnienie zdrowia konsumentów przez dostarczanie zarządzającym ryzykiem niezależnych opinii naukowych (*Trusted science for safe food*), informowanie społeczeństwa o ryzyku oraz współpraca z Państwami Członkowskimi i stronami zainteresowanymi. Zasada ta jest niezmienna od chwili powołania Urzędu w 2002 roku, ale zmieniające się środowisko i technologie stawiają przed nim coraz większe wyzwania. Nowe pojawiające się zagrożenia wymagają stałego gromadzenia najnowszych danych oraz opracowywania nowych zharmonizowanych metodologii oceny ryzyka. Zmiany demograficzne, dietetyczne oraz nowe podejścia konsumentów do odżywiania mogą prowadzić do dalszej dywersyfikacji diet w UE. Również globalizacja związana z integracją regionalnych lub narodowych gospodarek oraz coraz więcej porozumień dotyczących wolnego handlu prowadzi do coraz bardziej złożonego łańcucha dostaw żywności, co stanowi wyzwanie dla EFSA związane z wykrywaniem ognisk chorobowych przenoszonych przez żywność. Z tego powodu w strategii EFSA podkreślono konieczność ścisłej współpracy z międzynarodowymi organizacjami, takimi jak: WHO, Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (*Food and Agriculture Organization of the United Nations – FAO*), Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (*World Organisation for Animal Health – OIE*), Międzynarodowa Konwencja dotycząca Ochrony Roślin (*International Plant Protection Convention – IPPC*), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD*), Codex Alimentarius. W strategii EFSA do roku 2020 wskazano 5 głównych priorytetów:

1. angażowanie społeczeństwa i stron zainteresowanych do procesów oceny naukowej;
2. poszerzenie bazy danych naukowych EFSA oraz optymalizacja dostępu do tych danych;
3. budowanie potencjału naukowego w zakresie oceny ryzyka w UE;
4. przygotowywanie się na przyszłe wyzwania w dziedzinie oceny ryzyka;
5. tworzenie środowiska i kultury, które odzwierciedlają wartości EFSA.

W celu lepszej współpracy ze stronami zainteresowanymi oraz wzmocnienia przejrzystości EFSA utworzyła nową platformę i zachęca do zarejestrowania się na niej organizacje konsumenckie, producentów, dystrybutorów, organizacje pozarządowe (NGOs), naukowców, stowarzyszenia oraz rolników. Zarejestrowane podmioty będą miały możliwość dialogu oraz dzielenia się doświadczeniem z EFSA w ramach różnego rodzaju platform w zależności od reprezento-

wanych interesów. Współpraca ma na celu włączenie stron zainteresowanych do procesu oceny ryzyka, poszerzenia wiedzy o pracy EFSA oraz wsparcie pracy Urzędu [11].

W celu poszerzenia bazy danych naukowych i dostępu do nich EFSA opracowała podejście *Open Data*, polegające na utworzeniu tzw. hurtowni danych (*Data Warehouse*). Obecnie uruchomiono bazę *OpenFoodTox*, która umożliwia dostęp do informacji dotyczących ponad 1650 opracowań naukowych EFSA na temat toksyczności substancji chemicznych znajdujących się w łańcuchu żywnościowym i paszowym [12]. EFSA podkreśla, że jest to ważny krok w zwiększeniu przejrzystości działań Urzędu przez udostępnienie swoich danych w celu ich badania i ponownego wykorzystania.

Sprostanie przyszłym wymaganiom w dziedzinie oceny ryzyka wymaga zmapowania trendów oraz identyfikacji luk. W tym celu EFSA opracowała nowy projekt: *EU Risk Assessment Agenda* [13]. W ramach tego Projektu, w badaniach ankietowych (*Delphi Study*) przeprowadzonych wśród wybranych ekspertów UE zidentyfikowano 28 priorytetów w ocenie ryzyka w UE w czterech obszarach: 1. mikrobiologicznym, 2. chemicznym, 3. środowiskowym oraz 4. żywieniowym.

Aktualnie dyskutowane są możliwości finansowania tych projektów, zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i krajowym (*Funding opportunities*). Nowe wyzwania wymagają opracowania przez EFSA nowych wytycznych i metodyk oceny ryzyka. Wśród najważniejszych zidentyfikowanych zagrożeń chemicznych znajdują się m.in. substancje zaburzające gospodarkę hormonalną, mieszaniny chemiczne, nanotechnologia, strategia badań neurotoksyczności rozwojowej. Nowe zagrożenia biologiczne, to m.in. wirusy przenoszone drogą pokarmową, *Campylobacter* w łańcuchu pokarmowym „od pola do stołu”, modelowanie predykcyjne dla zagrożeń mikrobiologicznych, mikroorganizmy stosowane w środkach ochrony roślin. W zakresie środowiskowej oceny ryzyka EFSA planuje rozwój podejścia pan-europejskiego, holistycznego i zintegrowanego ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia pszczoł.

Lista instytucji współpracująca z EFSA

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności zgodnie z art. 36 Rozporządzenia nr 178/2002 wspiera łączenie w sieci organizacji działających w dziedzinach objętych misją Urzędu: „Urząd wspiera łączenie w system sieci organizacji działających w dziedzinach objętych jego misją. Celem takiego łączenia w sieć jest w szczególności ułatwienie współpracy naukowej poprzez koordynację działań, wymianę informacji, rozwijanie i implementację wspólnych projektów,

wymianę doświadczeń i praktyk w dziedzinach objętych misją Urzędu” [1].

Institucje zainteresowane tego rodzaju współpracą aplikują do tzw. Listy EFSA z art. 36. Kryteria oraz zasady działania i współpracy dla tych instytucji zostały określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2230/2004 z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia (WE) nr 178/2002 dotyczącego sieci organizacji zajmujących się dziedzinami wchodzącymi w zakres misji EFSA [14]. Aktualnie znajduje się na niej ponad 300 instytucji naukowych, uniwersytetów i organów kompetentnych, w tym 7 instytucji z Polski:

- Główny Inspektorat Sanitarny – Warszawa;
- Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny – Warszawa;
- Instytut Żywności i Żywienia – Warszawa;
- Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich – Poznań;
- Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy – Poznań;
- Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy – Puławy;
- Instytut Ogrodnictwa – Skierniewice [15].

Institucje z Listy EFSA mają możliwość realizowania programów badawczych współfinansowanych przez EFSA (*Calls for proposal*).

EFSA współfinansuje również programy badawcze, które mogą być realizowane przez każdą jednostkę naukową, spełniającą kryteria określone w projekcie zgodnie z art. 32 Rozporządzenia nr 178/2002 (*Calls for tender*) [1]:

1. Korzystając z najlepszych dostępnych i niezależnych źródeł Urząd zleca badania naukowe niezbędne dla wykonywania jego misji. Zlecenie takich badań powinno odbywać się w otwarty i przejrzysty sposób. Urząd powinien unikać dublowania programów badawczych realizowanych już przez Państwo Członkowskie lub Wspólnotę i sprzyjać współpracy poprzez właściwą koordynację przedsięwzięć.
2. Urząd informuje Parlament Europejski, Komisję i Państwa Członkowskie o wynikach jego badań naukowych.

Tego rodzaju zamówienia są ogólnie dostępne i publikowane zarówno na stronie EFSA, jak i w Dzienniku UE.

Punkty Koordynacyjne EFSA

Dnia 19 grudnia 2006 r. na posiedzeniu Zarządu EFSA przyjęto dokument „Strategia dla współpracy i ustanowienie sieci pomiędzy państwami członkowskimi UE i EFSA” [16]. Na mocy tego dokumentu utworzono w 28 Państwach Członkowskich oraz

w Norwegii, Szwajcarii i Islandii Punkty Koordynacyjne EFSA (*Focal Points*). Główne zadania realizowane przez te punkty, to:

- wsparcie krajowego przedstawiciela w Forum Doradczym;
- współpraca z EFSA, Punktami Koordynującymi w innych Państwach Członkowskich w zakresie wymiany informacji dotyczących bezpieczeństwa żywności;
- utworzenie krajowej bazy danych instytucji i ekspertów współpracujących z krajowym Punktem Koordynacyjnym i EFSA;
- informowanie ekspertów o wszelkich działaniach podejmowanych przez EFSA, gromadzenie i udzielanie informacji, promowanie EFSA (organizowanie spotkań, konferencji, wydawanie Newslettera, prowadzenie strony internetowej itp.).

Polski Punkt Koordynacyjny (*Polish EFSA Focal Point*) został utworzony w 2008 r. w Głównym Inspektoracie Sanitarnym. Punkt ten realizuje powierzone mu zadania, a wszelkie szczegółowe informacje dotyczące jego działań można znaleźć na stronie internetowej <http://gis.gov.pl/zywnosc/polski-punkt-koordynacyjny-efsa>.

Szkolenia i praca w EFSA

Informacje dotyczące rekrutacji do EFSA są dostępne na stronie <http://careers.efsa.europa.eu/>. EFSA oferuje również szkolenia dla młodych naukowców, podczas których mogą oni zapoznać się z rolą i działaniami EFSA oraz zdobyć praktyczne doświadczenie w zakresie oceny ryzyka (*Traineeship Programme*). Możliwe są również wizyty studyjne (*study visits*) adresowane do studentów, absolwentów i doktorantów, podczas których osoba wizytująca ma możliwość dokończenia konkretnego projektu lub badań. Z kolei urzędnicy administracji krajowej mogą zostać oddelegowani do Urzędu w celu wymiany doświadczeń oraz ugruntowania współpracy między EFSA a jej partnerami (*Seconded National Experts*) [17].

Komunikowanie o ryzyku

Jednym z zadań EFSA jest przekazywanie informacji o ryzyku w sposób jasny i dostępny dla szerszego grona odbiorców. Z tego powodu EFSA opracowała wytyczne dotyczące komunikowania, również w sytuacjach kryzysowych [18].

Doniesienia prasowe o najważniejszych opiniach EFSA są formułowane w sposób przystępny dla ogółu społeczeństwa, tak aby skomplikowane sprawy naukowe były zrozumiałe dla przeciętnego odbiorcy. Na stronie internetowej <http://www.efsa.europa.eu/en/topics> można znaleźć filmy video, infografiki i broszury wyjaśniające w przystępny sposób zagadnienia

związane z oceną ryzyka. Opracowano również odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania (*Frequently Asked Questions*), dotyczące specyficznych dziedzin związanych z łańcuchem pokarmowym. EFSA jest również aktywna na mediach społecznościowych,

takich jak Twitter, YouTube, Pinterest, LinkedIn, Facebook czy Flickr. Chcąc otrzymywać jak najnowsze informacje z EFSA można zaprenumerować elektroniczny Newsletter na stronie: <http://www.efsa.europa.eu/en/news/newsletters>.

Piśmiennictwo / References

1. Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. UE L 31 z dnia 01.02.2002).
2. About EFSA. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/aboutefsa> (10.09.2016).
3. People. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/about/people> (10.09.2016).
4. Organisational Structure. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/assets/orgchart.pdf> (10.09.2016).
5. Scientific Committee and Panels. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/science/scientific-committee-and-panels> (10.09.2016).
6. Working groups and Networks. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/science/wgs-and-networks> (10.09.2016).
7. Working practices. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/howwework/workingpractices> (10.09.2016).
8. Policy on independence and scientific decision-making processes. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/corporate/pub/independencepolicy> (19.12.2011).
9. Observers. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/stakeholders/observers> (10.09.2016).
10. EFSA Strategy 2020 Trusted science for safe food. EFSA. <https://www.efsa.europa.eu/en/corporate/pub/strategy2020> (26.04.2016).
11. Stakeholders. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/engage/stakeholders> (10.09.2016).
12. OpenFoodTox. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/170118-0> (10.09.2016).
13. Final report on 'the identification of food safety priorities using the Delphi technique'. EFSA. <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/1007e> (31.03.2016).
14. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2230/2004 z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia (WE) nr 178/2002 dotyczącego sieci organizacji zajmujących się dziedzinami wchodzącymi w zakres misji Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (Dz.U. UE L 379 z dnia 24.12.2004).
15. List of Art. 36 organisation. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/assets/art36listg.pdf> (10.09.2016).
16. Strategy for cooperation and networking between the EU member states and EFSA. EFSA. http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/efsa_rep/blobserver_assets/msstrategy.pdf (19.12.2006).
17. Careers. EFSA. <http://www.efsa.europa.eu/en/engage/careers> (10.09.2016).
18. Best practice for crisis communicators: How to communicate during food or feed safety incidents. EFSA. http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/crisis_manual_160315.pdf (10.09.2016).